

Čís. 4738.

Jde o rozpor se spisy, ustrojil-li si odvolací soud skutkový podklad obrany, žalovaným nedostatečně po skutkové stránce opodstatněné z výsledků jednání a dokazování.

Zavázal-li se zasílatel dopravit zboží do ciziny ve svých vlastních sběrných vozech co možná nejrychleji, ručí, použil-li mezizasílatele, z důvodu porušení zasílatelské smlouvy a to nejen za zavinění mezizasílatele, nýbrž i za náhodu, leč by prokázal, že by byla náhoda nastala, i kdyby byl dopravu provedl sám.

Při sezonním obchodu zpravidla není třeba poskytnouti dodatečnou lhůtu k plnění.

Čl. 355 obch. zák. není kupiteli zabráněno domáhati se slevy z kupní ceny.

(Rozh. ze dne 25. února 1925, Rv II 760/24.)

Žalovaná zasílatelská firma zavázala se žalobci, že dopraví soukenné zboží do Jugoslaviie ve svých vlastních sběrných vozech co možná nejrychleji. Zboží bylo odevzdáno žalované k dopravě dne 26. září 1922, došlo však do Jugoslaviie teprve v listopadu 1922, poněvadž leželo delší dobu u mezizasílatele ve Vídni. Ježto zboží došlo do Jugoslaviie až po saisoně, byl žalobce nucen povolit odběratelům značné slevy a domáhal se na žalované náhrady 26.000 Kč. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud přiznal žalobci pouze 13.000 Kč.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované, k dovolání žalobcovu obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Jak dovolání žalobkyně, tak dovolání žalované uplatňují dovolací důvody §u 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s., ale důvodným je pouze dovolání žalující strany. Zasílatel ručí za škodu z vadného provedení zákaznickova příkazu (čl. 380 odstavec první, 387 a 361 obch. zák.). Je zjištěno že se žalovaná zavázala dopravit zboží, o které jde, do Jugoslaviie ve svých vlastních sběrných vozech co možná nejrychleji. Souhlasí s tím úplně i vlastní dopis žalované ze dne 19. září 1922, kde žalobkyni sděluje, že je s to, zásilku do Mariboru vypravit co nejrychleji (prompt), a zdůrazňuje, že z Brna dvakrát týdně vypravuje své stěrné vozy. Mínila-li tím, jak tvrdí, výpravu toliko do Vídne, měla se o tom jasně vyjádřit, a, kdyby bylo pravdou, že následkem poměrů stále ještě nespořádaných a velikých obtíží při dopravě do Jugoslaviie nutno počítati vždy s trváním dopravy 6 neděl, nesměla žalobkyni zamlčeti ani této důležité okolnosti, zejména nesměla prohlásiti, že výprava do Jugoslaviie trvá asi 14 dní, jak podle vlastního přednesu učinila, a to bez veškeré výhrady. Podle toho mělo zboží, odevzdané žalované k dopravě dne 26. září 1922, dojiti do Jugoslaviie kolem 10. října 1922, co shoduje se

s tím, co nižší soudy zjistily na základě posudku znalce, že totiž, kdyby žalovaná byla dostala své povinnosti a byla zboží vypravila co nejrychleji ve svých vlastních sběrných vozech, zboží nejdéle do 11. října 1922 na Jugoslávskou hranici by bylo došlo. Avšak vskutku došlo zboží do Jugoslaviie teprve v listopadu 1922, tedy po sezoně, končící dnem 31. října 1922, a to proto, že u Vídeňské mezispeditérky žalovanou proti smlouvě použité zustalo ležeti. Leželo tam skoro tři týdny, ačkoliv doprava kusového zboží Mariborem do 23. října 1922 byla volná a stanice Dravograd tehda vůbec nebyla uzavřena. Nelze souhlasiti s názorem v dovolání žalované, že za mezizasílatelku neručí, protože nezanedbala při její volbě péče řádného obchodníka (čl. 380 odstavec první obch. zák.). Dovolání přehlíží, že žalovaná podle zasílatelské smlouvy měla dopravu provésti sama svými vlastními sběrnými vozy, t. j. za vyloučení mezizasílatelství, a že tedy ručí za použitou mezizasílatelku z důvodu porušení zasílatelské smlouvy (čl. 361, 387 obch. zák. a § 1295 obč. zák.), jak správně uznaly již nižší soudy. Žalovaná zejména nemůže se omlouvati ani tím, že o domnělých naskytnuvších se překážkách při přepravě svou mezizasílatelkou nebyla zpravena, nehledíc k tomu, že sama své zákaznice nezpravila ani tehdy, když jí o to byla žádána. Výmluva, že neznala pobytu žalobkyně v Jugoslaviie, je lichou, neboť měla v tomto případě zprávu podle čl. 361 obch. zák. bez prodlení poslati na firmu v Krnově a zůstaviti jí, aby učinila další vhodné opatření. Z toho zřejmě plyne, že žalovaná zavinila škodu, která žalobkyni následkem opožděného dodání zboží vznikla a která pozůstává v tom, že žalobkyně, pak-li nechtěla zboží, jež pro opožděné dodání jejími zákazníky bylo odmítáno, vzíti zpět a trpěti tím ještě větší škodu, musela jim poskytovat slevy, které nižší soudy na základě znaleckého posudku uznaly za přiměřené. Celkem činila tato škoda 260.128 K. j. 55 h, t. j. 65.032 dinarů 14 para, což činí podle přepočítacího kursu nejnižšího, jenž byl na Pražské burse v době od 18. října do 15. listopadu 1922 a s nímž žalobkyně se spokojila, přes 32.000 Kč. Žalobkyně domáhala se žalobou přes to náhrady škody jen částkou 26.000 Kč, která jí prvním soudem také právem byla přisouzena. Odvolací soud změnil rozsudek prvního soudu k odvolání žalované strany v ten rozum, že uznal na dělené zavinění obou stran a přisoudil žalobkyni toliko polovici této zažalované částky. Dovolání žalobkyně právem napadá tento rozsudek ve směru tom dovolacím důvodem rozporu se spisy ve smyslu §u 503 čís. 3 c. ř. s. Odvolací soud dospěl k svému nálezu v úvaze, že podle vlastního tvrzení žalobkyně se jednalo o obchody přesné (fixní) a že ze svědeckých výpovědí smluvníků žalobkyně jde na jevo, že lhůta dodací byla vyměřena 14 dní po obdržení faktury, pokud se týče snad ještě kratší. Soudí z toho, že faktury jsou datovány dnem 26. srpna, pokud se týče 16. září 1922 a že tedy, pak-li žalobkyně poslala zboží žalované teprve dne 26. září 1922, bylo nemožno, by jejím zákazníkům došlo v ujednané lhůtě. Tu dlužno především vytknouti, že, nehledíc k tomu, zda datování faktur bylo správné, odvolací soud počítá 14denní dodávací lhůtu ode dne datování faktur, ačkoliv sám zjišťuje, že ji bylo počítati ode dne, kterého zákazníci faktury obdrželi a jenž, zejména

při dopravě do ciziny a přes dvojí hranice (Československá republika-Rakousko, Rakousko-Jugoslavie), nemůže býti totožným s dnem vydání faktury. Dále nevšímá si odvolací soud toho, že jedna faktura je datována 21. září 1922 a přehlíží, že otázka, zda jest jednání obchodem přesným, je otázkou právní a že tedy nerozhoduje, jakého mínění byly v tom strany, nehledíc k tomu, že z okolnosti, že šlo o zboží sezonní a že bylo snad ujednáno promptní dodání, ještě neplyne, že vůle stran směřovala k tomu, že plnění mimo ujednanou dobu nemá býti pokládáno za splnění smlouvy, a že, kdyby zboží bylo došlo dne 10. nebo 11. října 1922, jak podle toho, co shora uvedeno, státi se mělo, bylo by došlo ještě dávno před uplynutím sezonní doby. Než odvolací soud pochybil hlavně v tom, že, rozhoduje o námitce žalované, že žalobkyně zavinila si škodu vlastním prodlením v dodání zboží, opřel své závěry o skutečnosti, které nejsou kryty přednesem žádné a najmě ne žalované strany, nestaly se takto spornou látkou a musely tedy i v odvolacím řízení zůstatí nepovšimnutými (§ 503 čís. 3 c. ř. s.). Soud může v řízení sporném, ovládaném zásadou disposiční a projednací, jednati jen o námitkách žalované strany, které tato učinila, a jen potud, pokud námitky substancovala udáním určitých skutečností a nabízením určitých průvodů pro skutky sporné (§§ 78 čís. 2, 178, 179, 243 c. ř. s.). Než žalovaná k opodstatnění oné své námitky, v níž ovšem obsažena jest i námitka děleného zavinění ve smyslu Šu 1304 obč. zák., přednesla toliko, že žalobkyně byla svými zákazníky již dne 25. září 1922 poháněna, tedy skutek významu podružného, ale ani slovem nezmínila se o tom, jaké dodací lhůty mezi žalobkyní a jejími zákazníky byly smluveny, kdy zákazníci tito obchody stornovali, kdy uplynuly v jednotlivých případech lhůty k dodatečnému plnění (čl. 356 obch. zák.) a zejména, zda se tak stalo již před 11. nebo 15. říjnem 1922. Odvolací soud, nešetřiv shora uvedených zásad, rozhodl o spoluzavinění žalující firmy, opíraje se o skutečnosti, které si ze svědeckých výpovědí a listin, za jiným účelem předložených, teprve sám zjišťoval, ale které v první stolici vůbec na přetřes nepřišly a ku kterým tedy žalobkyně nemohla ani zaujati stanovisko, jak ovšem nyní činí ve svém dovolání. Důsledkem tohoto rozporu se spisy bylo nesprávné právní posouzení věci, pokud se týče děleného zavinění. Žalovaná tuto svou námitku, přímo ani nevznesenou, jak shora již bylo uvedeno, před prvním soudem ničím neopodstatnila, ani náležitého skutkového ani průvodního přednesu ve směru tom neučinila a právem proto první soud se jí ve svém rozsudku ani neobíral. Stejně měl se zachovati odvolací soud, a netřeba proto obíratí se otázkou poměru společného zavinění. Bylo proto vyhověno pouze dovolání žalobkyně a obnoven rozsudek prvního soudu, pokud odvolacím soudem byl změněn. Tím vyřízeno v podstatě i dovolání žalované. K jeho vývodům, pokud z nich vzhledem ku společnému provádění uplatňovaných dovolacích důvodů vůbec je patrné, v čem jsou spatřovány, podotýká se ještě toto: Předložení uzávěrek nebylo zapotřebí, jelikož okolnost, zda šlo o obchody fixní, čili nic, pro rozhodnutí této právní rozepře vzhledem k tomu, že zboží došlo po sezoně, není důležitou, jak patrné i z toho, co ve směru tom níže ještě bude uvedeno. Že průtah byl za-

viněn přeplněním celnice ve Vídni, nebylo v první stolici tvrzeno, jest to však také okolností nerozhodnou, jelikož, kdo porušil povinnost smluvní, ručí za veškerou škodu tím zaviněnou, z čehož plyne, že zasílatel, jenž proti ujednání k vyřízení příkazu jemu daného a jím přijatého použil mezizasílatele, ručí nejen za jeho zavinění, nýbrž také za náhodu, pokud nedokázal, že tato náhoda byla by stejně se přihodila i v případě přímého provedení dopravy (§ 1311 obč. zák.). O takový důkaz se však žalovaná ani nepokusila. Tvrdí-li dovolání, že bylo na žalobkyni, by prokázala, že žalovaná nese vinu i tehdy, dojde-li k uzavření hranic po dojednané smlouvě, přehlíží jednak ustanovení čl. 380 odstavce druhý obch. zák., pokud se týče Šu 1298 obč. zák., jednak, že v takovémto případě bylo její povinností, by žalobkyni učinila ihned potřebné oznámení ve smyslu čl. 361 obch. zák. a vyčkala její další dispozice. Jak si dovolání představuje námitku nedostatku aktivní legitimace žalobkyně, jest těžko pochopitelné, když jest zřejmo, že odběratelé zboží mohli se co do svých nároků přidržeti jen svého smluvníka, a tento zase jen svého zasílatele, a když nižší soudy zjistily, že žalující firma byla povinna, dodati zboží zavčas do Jugoslaviie a nikoliv pouze podati je v Krnově na dráhu k dopravě. Také není pravda, že podle čl. 356 obch. zák. v každém případě dodatečná lhůta musí být dána. Dovolání přehlíží, že podle čl. 356 obch. zák. poskytnutí lhůty k dodatečnému plnění je třeba jen potud, pokud to povaha obchodu připouští, a že při sezonním zboží zpravidla tomu tak není. Poukazuje-li dovolání dále k tomu, že kupující podle čl. 355 obch. zák. nemá právo, žádati slevu, přehlíží, že podle toho místa zákona v případě, že prodávatel s dodáním zboží je v prodlení, může kupitel žádati splnění vedle náhrady škody, a že tato může nahrazena býti i tím, že prodávatel povoluje slevu na ceně (§ 1438 obč. zák.).

Čís. 4739.

Byla-li postoupená pohledávka po postupu exekučně zabavena, není dotčena exekucí, pokud převyšuje vymáhaný peníz.

Činí-li si na příkázanou pohledávku kromě vymáhajícího věřitele nárok též postupník, jest dlužník oprávněn složit pohledávku na soudě.

Nastalo-li nebo může-li nastati ručení nabyvatele za dávku z přírůstku hodnoty nemovitostí (dodatek III. k nařízení ze dne 27. dubna 1922, čís. 143 sb. z. a n.), jest nabyvatel oprávněn, složit potřebný k tomu peníz na soudě.

(Rozh. ze dne 25. února 1925, Rv II 850/24.)

Zažalovaná pohledávka byla žalobci postoupena Annou H-ovou dne 19. ledna 1924 a dlužníci o postupu byli vyrozuměni před 21. únorem 1924, kdy byla pohledávka exekučně zabavena a příkázána k vybrání zemskému fondu k vydobytí dávky z přírůstku hodnoty. Žalobu o zaplacení pohledávky procesní soud první stolice zamítl, o dovolací soud uznal podle žaloby. **Důvody:** První soud, vychá-